

Opgave 2 Blackbox–democratie

10 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een weergave dat volgens Mill de kwaliteit van beslissingen groter wordt wanneer er meer burgers bij betrokken zijn, omdat daardoor meer informatie beschikbaar komt over de omstandigheden van de burgers.

voorbeeld van een goed antwoord:

De kwaliteit van de beslissingen in een democratie is groter wanneer er meer burgers bij betrokken zijn, omdat alle betrokkenen dan hun stem kunnen laten horen. Door algemeen stemrecht en participatierecht zijn meer mensen betrokken bij politieke beslissingen en is er meer informatie beschikbaar over de omstandigheden waarin de burgers zich bevinden. Door democratische participatie kunnen mensen van alle rangen en standen deelnemen aan het politieke proces en informatie leveren over hun situatie.

11 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met Mills opvatting over stemrecht dat Mill een diploma-democratie niet als probleem zou zien, omdat hij hoogopgeleiden meer stem wil geven dan laagopgeleiden.

voorbeeld van een goed antwoord:

Mill wil dat iedereen betrokken is bij de politiek en is daarom ook voor universeel stemrecht voor iedereen, behalve voor mensen die niet kunnen lezen of schrijven of afhankelijk zijn van bijstand. Mill wil bovendien dat hoogopgeleiden meerdere stemmen kunnen uitbrengen. Zo kan volgens hem tegenwicht worden geboden aan de macht van de grote groep laagopgeleiden. Mill ziet een diploma-democratie, waarin meer of beter naar hoogopgeleiden dan naar laagopgeleiden wordt geluisterd, blijkbaar niet als probleem.

12 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van een van de redenen dat burgers volgens Schumpeter politiek minder rationeel zijn: groepsdruk / invloed van het onderbewuste / afstand tot politieke besluiten / tekort aan persoonlijke invloed op politieke besluiten 1
- een uitleg van het verband tussen Mills mensbeeld en zijn ontplooiingsliberalisme: politieke betrokkenheid stimuleert dat mensen zelfstandig denken en leven, waardoor zijzelf en de samenleving gelukkiger worden 1
- een argumentatie voor of tegen directe inspraak van burgers bij politieke besluitvorming, met een afweging van de opvattingen van Schumpeter en Mill 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Schumpeter reageren burgers minder verstandig wanneer hun om een politieke mening wordt gevraagd, omdat ze een tekort aan persoonlijke invloed hebben en daardoor geen verantwoordelijkheid voelen voor politieke besluiten. Als individuele burger leggen ze maar weinig gewicht in de schaal en door de afstand tot politieke besluiten nemen ze weinig tijd om zich in politiek te verdiepen 1
 - Volgens het ontplooiingsliberalisme van Mill moeten mensen zichzelf ontwikkelen tot autonome, vrije, creatieve, zelfstandig denkende en zelfstandig levende mensen. Dat wil zeggen mensen met karakter, met verlangens en hartstochten die uit henzelf komen en uitdrukking zijn van hun eigen natuur, ontwikkeld en gevormd door hun eigen beschaving. Mensen die hun leven uit zichzelf leven, vinden meer geluk. Politieke betrokkenheid bevordert dit en garandeert algemeen welzijn en het grootste geluk voor de samenleving 1
 - Ik ben voor directe inspraak van burgers bij politieke besluitvorming. Zoals Mill stelt, stimuleert politieke betrokkenheid de ontplooiing en het geluk van mensen en het geluk van de samenleving. Volgens Schumpeter zijn mensen minder rationeel als het om politieke besluitvorming gaat, maar dat komt juist doordat ze een te grote afstand hebben van de politiek en te weinig invloed om zich werkelijk verantwoordelijk te voelen. Door directe inspraak wordt zowel de afstand tot de politiek verkleind als de invloed erop vergroot 1
- of
- Ik ben tegen directe inspraak van burgers bij politieke besluitvorming. Zoals Schumpeter zegt maken burgers onverstandige beslissingen als het om politiek gaat. Ze hebben vaak geen idee waar die politiek over gaat en ze verdiepen zich er ook niet in, omdat ze als individuele burger toch maar een druppel op de gloeiende plaat zijn. Het kan best zijn dat mensen zich verder ontwikkelen als ze wel politiek betrokken zijn en daar ook gelukkiger van worden, maar toch kunnen we politieke besluitvorming beter aan experts overlaten. Als we moeten wachten tot iedereen zich heeft ontplooid tot autonome en authentieke burger voordat we politiek verstandige beslissingen kunnen nemen, is het land al te gronde gegaan aan onkunde 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met tekst 3 van de paradox van de bescherming van vrijheid en gelijkheid: de bescherming van vrijheid en gelijkheid kan zichzelf ondermijnen als de vrijheid om jezelf niet te informeren over politieke kwesties leidt tot de macht van politieke partijen die de democratie (en daarmee vrijheid en gelijkheid) willen afschaffen.

voorbeeld van een goed antwoord:

De paradox van de bescherming van vrijheid en gelijkheid houdt in dat de bescherming van democratische waarden, zoals vrijheid en gelijkheid, zichzelf kan ondermijnen en tot het tegendeel van vrijheid en gelijkheid kan leiden. Als burgers bij het uitoefenen van hun stemrecht, wat ze hebben als ieder ander, vrij zijn om zich niet basaal te informeren over politieke kwesties die hun leven beïnvloeden, dan geven ze daarmee de controle over hun leven uit handen. Ze kunnen bijvoorbeeld stemmen op politieke partijen die de democratie willen afschaffen, op autoritaire demagogen, waardoor de waarden vrijheid en gelijkheid verloren gaan.

14 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat een andere begripsanalyse van 'democratie' dan die in tekst 4, met:

- een andere definitie dan: regering van het volk 1
- een andere vooronderstelling dan: het volk is betrokken bij de regering van de samenleving / het volk betekent alle stemgerechtigde Nederlanders 1
- een andere implicatie dan: hoe minder zeggenschap 'het volk' heeft én hoe meer de macht berust bij een kleine groep mensen, hoe minder er sprake is van een democratie 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Definitie: democratie is een bestuursvorm gebaseerd op natuurlijke vrijheid en gelijkheid van alle mensen 1
- Vooronderstelling: alle mensen zijn vrij en gelijkwaardig in rechten en plichten geboren 1
- Implicatie: niemand heeft meer recht dan een ander om te bepalen welke wetten gelden in de democratie 1

Opmerking

Aan de weergave van een andere vooronderstelling en een andere implicatie kan alleen een scorepunt worden toegekend mits deze weergaven passen bij de gegeven andere definitie van democratie.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat een argumentatie of de blackbox-democratie wenselijker is dan elke andere staatsvorm, met twee van de volgende voordelen van democratie volgens Dahl:

- Democratie helpt een regering door kwaadaardige autocraten te voorkomen.
- Democratie garandeert burgers een aantal fundamentele rechten die niet-democratische systemen niet verlenen en niet kunnen verlenen.
- Democratie verzekert burgers een grotere mate van persoonlijke vrijheid dan enig haalbaar alternatief.
- Democratie helpt mensen hun fundamentele belangen te beschermen.
- Alleen een democratische regering kan personen maximaal in staat stellen om de vrijheid tot zelfbeschikking uit te voeren en te leven onder wetten die ze zelf gekozen hebben.
- Alleen een democratische regering kan personen maximaal in staat stellen om morele verantwoordelijkheid te nemen.
- Democratie bevordert menselijke ontwikkeling volwaardiger dan enig haalbaar alternatief.
- Alleen een democratische regering kan een relatief hoge mate van politieke gelijkheid bevorderen.

voorbeeld van een goed antwoord

- Democratie helpt volgens Dahl een regering van wrede, kwaadaardige autocraten te voorkomen en is daarom beter dan niet-democratische staatsvormen. Hetzelfde geldt voor de blackbox-democratie van Bilgiç. Politieke leiders worden daarin niet gekozen maar door loting aangewezen. Zo is de neiging om sterke leiders te kiezen die hun macht makkelijk kunnen misbruiken in haar ideale democratie uitgeschakeld 1
 - Ook garandeert Bilgiç' ideale democratie burgers fundamentele rechten voor politieke participatie die niet-democratische systemen niet verlenen en niet kunnen verlenen. De VK bestaat immers uit mensen die door loting zijn gekozen uit alle stemgerechtigde Nederlanders 1
- of
- Democratie helpt volgens Dahl een regering van wrede, kwaadaardige autocraten te voorkomen en is daarom beter dan niet-democratische staatsvormen, maar in de blackbox-democratie van Bilgiç worden politieke leiders of leden van het kabinet niet gekozen maar door loting aangewezen. Uit die loting kan onbedoeld een groep wrede, kwaadaardige autocraten voortkomen 1
 - Bilgiç' ideale democratie garandeert burgers weliswaar fundamentele rechten voor politieke participatie die niet-democratische systemen niet verlenen en niet kunnen verlenen, maar in de praktijk kan het door het systeem van loting zijn dat mensen met groot politiek talent nooit de kans krijgen om daadwerkelijke invloed uit te oefenen, omdat ze nooit worden geloot voor een politieke functie 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Aan antwoorden waarin op adequate wijze met twee andere in het element genoemde voordelen van Dahl wordt geargumenteed of de blackbox-democratie wenselijker is dan niet-democratische staatsvormen, kunnen ook scorepunten worden toegekend.

16 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg met het begrip 'minderheid' welk nadeel, volgens het deliberatieve model, in tekst 5 wordt opgelost: loting voorkomt dat permanente minderheden geen politieke invloed kunnen uitoefenen 1
- een uitleg met het begrip 'legitimiteit' welk nadeel, volgens het deliberatieve model, in tekst 5 wordt opgelost: de vraag naar legitimiteit wordt ondervangen door het voeren van een (socratisch) gesprek 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Permanente minderheden in de samenleving konden nauwelijks politieke invloed uitoefenen. Omdat tijdens verkiezingen de politici echter worden geloot, en voor een belangrijk deel uit alle stemgerechtigde Nederlanders, krijgen ook mensen uit minderheden de kans om invloed uit te oefenen. Bovendien mogen mensen in de VK niet van hun eigen standpunt uitgaan maar alleen argumenten voor en tegen behandelen. Dat is ook gunstig voor minderheden 1
- Legitimiteit van politieke besluiten vereist de instemming van iedereen die hierdoor geraakt wordt. Hiervoor zijn serieuze gesprekspogingen om samen een gedeelde mening te vinden belangrijker dan de meerderheid van stemmen. In de blackbox-democratie analyseren VK-leden op kritische en neutrale wijze de beleidsvoorstellen via een socratisch gesprek. Zo wordt gestreefd naar de consensus die besluiten legitimeert 1

17 maximumscore 1

Een goed antwoord bevat een uitleg met tekst 5 van een voordeel van het organiseren van instemming volgens het deliberatieve model: door een kritische analyse van argumenten voor en tegen, in een respectvol gesprek zonder strijd door partijstandpunten, kunnen nieuwe oplossingen worden gevonden / kan makkelijker overeenstemming worden bereikt met maatschappelijke minderheden / kunnen meningsverschillen inzichtelijk worden / kunnen betere beslissingen worden genomen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

Volgens het deliberatieve model van democratie is een voordeel bij het organiseren van instemming dat de mening van medeburgers gerespecteerd wordt en er betere beslissingen worden genomen. Dit voordeel bij het bereiken van instemming is er ook in de blackbox-democratie, omdat de leden van de Volkskamer pas stemmen over wetsvoorstellen nadat ze er een socratisch gesprek over hebben gevoerd. Dit leidt tot een grondige bestudering van de voorstellen en een respectvolle bespreking ervan zonder partijpolitiek en zonder de noodzaak om meerderheden te vormen. Door op deze manier de argumenten voor en tegen kritisch te analyseren in een socratisch gesprek, kunnen er betere beslissingen worden genomen.

Opmerking

Aan een antwoord waarin met tekst 5 een ander in het element genoemd voordeel bij het organiseren van instemming wordt uitgelegd, kan ook een scorepunt worden toegekend.

18 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van het feit van redelijk pluralisme dat mensen op vrije en redelijke wijze tot verschillende inzichten komen over hoe te leven 1
- een uitleg dat politieke autonomie volgens Rawls een mogelijkheden-voorwaarde is voor overlappende consensus: politieke autonomie erkent het feit van redelijk pluralisme waardoor iedereen vanuit eigen overtuigingen kan instemmen met democratische wetten 1
- een argumentatie of overlappende consensus noodzakelijk is voor Bilgiç' ideale democratie 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Het 'feit van redelijk pluralisme' is een grondtrek van democratie en houdt in dat erkend wordt dat redelijke, gewetensvolle mensen in vrije omstandigheden tot verschillende inzichten komen over wat waardevol is in het leven en hoe te leven 1
 - Politieke autonomie respecteert het feit van redelijk pluralisme. De overtuigingen van sommige mensen buiten het publieke debat houden, is in strijd met publieke redelijkheid. Politieke autonomie maakt het mogelijk dat alle burgers met volle overtuiging deelnemen aan een democratische samenleving, kunnen instemmen met een democratisch regime, de politieke idealen en waarden van de samenleving kunnen onderschrijven en dat er overlappende consensus kan bestaan 1
 - Overlappende consensus is noodzakelijk voor Bilgiç' ideale democratie, omdat alle burgers invloed moeten kunnen uitoefenen op politieke besluiten en de spanning tussen verschillende culturele minderheden moet verdwijnen. Als burgers de wetten alleen accepteren omdat ze weten dat ze tot een al dan niet permanente minderheid behoren, dan blijft de spanning bestaan en kan die escaleren. Alleen bij overlappende consensus stemmen alle burgers solidair en zonder tegenzin in met de wetten op basis van verschillende eigen overtuigingen 1
- of
- Overlappende consensus is niet noodzakelijk voor Bilgiç' ideale democratie. Het is namelijk niet realistisch om te verwachten dat alle burgers zonder tegenzin en niet slechts voorlopig instemmen met wetten op basis van verschillende eigen overtuigingen. Ook in de ideale democratie van Bilgiç, waarin burgers door loting worden aangewezen voor politieke functies, zullen er minderheden bestaan die zich niet kunnen vinden in de wetten die er worden uitgevaardigd. Er zullen altijd burgers zijn die de wetten alleen voorlopig accepteren, omdat ze weten dat ze in de minderheid zijn en voorlopig, tot de volgende verkiezingen, geen invloed meer kunnen uitoefenen op die wetten 1